

Roman Seredyński
Katarzyna Szaruga

Komentarz do ustawy o rachunkowości

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2011

Spis treści

Wykaz skrótów.	11
Wstęp.	15

USTAWA z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1 [Zakres przedmiotowy ustawy]	19
Art. 2 [Zakres podmiotowy ustawy]	19
Art. 3 [Definicje i zasady rachunkowości]	27
Art. 4 [Zasady i zakres rachunkowości, odpowiedzialność kierownika jednostki]	110
Art. 4a [Odpowiedzialność kierownika jednostki i organów nadzorujących]	117
Art. 5 [Zasada ciągłości i zasada kontynuacji działalności]	118
Art. 6 [Zasada memoriału i zasada współmierności]	120
Art. 7 [Zasada ostrożności i zasada zakazu kompensaty]	122
Art. 8 [Zasada istotności, zmiana zasad rachunkowości]	124

Rozdział 2 Prowadzenie ksiąg rachunkowych

Art. 9 [Język i waluta ksiąg rachunkowych]	133
Art. 10 [Dokumentacja zasad (polityki) rachunkowości].	135
Art. 11–11a [Miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych]	146
Art. 12 [Otwarcie i zamknięcie ksiąg rachunkowych]	148
Art. 13 [Ogólne wymogi dotyczące ksiąg rachunkowych]	152

Art. 14 [Zasady prowadzenia dziennika]	155
Art. 15 [Zasady prowadzenia kont księgi głównej]	156
Art. 16 [Zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych]	157
Art. 17 [Zakres i zasady ewidencji kont ksiąg pomocniczych].	158
Art. 18 [Zestawienie obrotów i sald]	160
Art. 19 [Inwentarz].	161
Art. 20 [Podstawa zapisu księgowego]	162
Art. 21 [Wymogi formalne dowodów księgowych].	165
Art. 22 [Cechy dowodów księgowych i korygowanie błędów w nich zawartych] . .	168
Art. 23 [Wymogi formalne zapisów księgowych].	172
Art. 24 [Wymogi ksiąg rachunkowych]	174
Art. 25 [Poprawianie błędów w zapisach księgowych].	176

Rozdział 3 Inwentaryzacja

Art. 26 [Metody, terminy i częstotliwość inwentaryzacji]	179
Art. 27 [Dokumentacja i różnice inwentaryzacyjne]	185

Rozdział 4 Wycena aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego

Art. 28 [Wycena aktywów i pasywów oraz kategorie wyceny]	203
Art. 29 [Brak kontynuacji działalności].	264
Art. 30 [Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych]	268
Art. 31 [Wycena środków trwałych]	295
Art. 32 [Odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz z tytułu trwałej utraty wartości].	301
Art. 33 [Wycena wartości niematerialnych i prawnych]	318
Art. 34 [Wycena rzeczowych składników aktywów obrotowych]	330
Art. 34a–34c [Niezakończone usługi długoterminowe]	341
Art. 34d [Uproszczenia w ujmowaniu usług długoterminowych]	367
Art. 35 [Wycena inwestycji].	368
Art. 35a [Instrument finansowy u emitenta lub wystawcy oraz rachunkowość zabezpieczeń]	397
Art. 35b–35c [Odpisy aktualizujące wartość należności]	405
Art. 35d [Tworzenie i ewidencja rezerw]	415
Art. 36 [Kapitały].	422

Art. 36a [Akcje, udziały własne]	439
Art. 37 [Podatek odroczony]	442
Art. 38 [Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe w zakładach ubezpieczeń lub reasekuracji]	467
Art. 39 [Rozliczenia międzyokresowe kosztów]	474
Art. 40 (uchylony)	486
Art. 41 [Ujęcie i rozliczanie rozliczeń międzyokresowych przychodów]	486
Art. 42 [Wynik finansowy jednostki innej niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji]	489
Art. 43 [Wynik finansowy banku].	495
Art. 44 [Wynik finansowy zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji]	503

Rozdział 4a

Łączenie się spółek

Art. 44a [Metody połączenia oraz dzień połączenia]	522
Art. 44b [Metoda nabycia].	530
Art. 44c [Metoda łączenia udziałów]	567
Art. 44d [Ujęcie nabycia zorganizowanej części jednostki lub podziału spółek]	580

Rozdział 5

Sprawozdania finansowe jednostki

Art. 45 [Ogólne zasady sporządzania sprawozdania finansowego]	583
Art. 46 [Wytyczne w kwestii sporządzania bilansu]	595
Art. 47 [Wytyczne odnoszące się do sporządzania rachunku zysków i strat]	601
Art. 48 [Wytyczne dotyczące sporządzania informacji dodatkowej]	611
Art. 48a [Wytyczne dotyczące sporządzania zestawienia zmian w kapitale]	646
Art. 48b [Wytyczne dotyczące sporządzania rachunku przepływów pieniężnych]	653
Art. 49 [Wytyczne dotyczące sporządzania sprawozdania z działalności jednostki]	685
Art. 50 [Szczegółowość sprawozdania finansowego].	691
Art. 51 [Zasady sporządzania łącznego sprawozdania finansowego]	693
Art. 52 [Termin sporządzenia i podpisywanie sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostki]	703
Art. 53 [Zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego].	705
Art. 54 [Zdarzenia po dniu bilansowym i błąd podstawowy]	706

Rozdział 6

Skonsolidowane sprawozdania finansowe grupy kapitałowej

Art. 55 [Ogólne wytyczne dotyczące sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego]	711
Art. 56 [Zwolnienia z obowiązku sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego]	721
Art. 57 [Jednostki zależne obligatoryjnie nieobejmowane skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym]	728
Art. 58 [Jednostki zależne fakultatywnie nieobejmowane skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym]	729
Art. 59 [Metody konsolidacji]	731
Art. 60 [Metoda konsolidacji pełnej]	733
Art. 61 [Metoda konsolidacji proporcjonalnej]	768
Art. 62 (uchylony)	788
Art. 63 [Metoda praw własności]	788
Art. 63a [Trwała utrata wartości udziałów w jednostkach podporządkowanych] . .	814
Art. 63b [Jednolitość zasad (polityki) rachunkowości jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym].	816
Art. 63c [Wymogi formalne dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego]	818
Art. 63d [Skonsolidowane sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych]	821

Rozdział 7

Badanie i ogłaszanie sprawozdań finansowych

Art. 64–64b [Zakres obowiązku badania i ogłaszania sprawozdania finansowego]	823
Art. 65 [Opinia i raport z badania sprawozdania finansowego]	828
Art. 66 [Wybór podmiotu uprawnionego do badania i podpisanie z nim umowy]. .	839
Art. 67 [Dostęp do informacji]	843
Art. 67a [Inne niż obowiązkowe badanie sprawozdań finansowych]	845
Art. 68 [Termin udostępnienia odpowiednich dokumentów wspólnikom, akcjonariuszom lub członkom]	846
Art. 69 [Złożenie dokumentów w rejestrze sądowym]	847
Art. 70 [Ogłoszenie wymaganych dokumentów]	850

Rozdział 8

Ochrona danych

Art. 71 [Zakres ochrony danych i zasady ochrony danych przy prowadzeniu ksiąg przy użyciu komputera]	853
Art. 72 [Zbiory utrwalone na informatycznych nośnikach danych]	857
Art. 73 [Sposób przechowywania zbiorów]	858
Art. 74 [Okresy przechowywania zbiorów]	860
Art. 75 [Udostępnianie osobie trzeciej zbiorów]	863
Art. 76 [Zbiory jednostek, które zakończyły działalność]	863

Rozdział 8a

Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych

Art. 76a [Działalność prowadzona w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i osoby uprawnione do jej wykonywania]	865
Art. 76b [Warunki uzyskania certyfikatu księgowego]	868
Art. 76c [Egzamin w celu uzyskania certyfikatu księgowego – Komisja Egzaminacyjna]	873
Art. 76d [Komisja Egzaminacyjna – skład i zasady funkcjonowania]	874
Art. 76e [Zakres i forma egzaminu w celu uzyskania certyfikatu księgowego]	875
Art. 76f [Zakwalifikowanie do egzaminu w celu uzyskania certyfikatu księgowego]	879
Art. 76g [Wykaz osób, które uzyskały certyfikat księgowy]	880
Art. 76h [Ubezpieczenie działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych]	881
Art. 76i [Akty wykonawcze]	882

Rozdział 9

Odpowiedzialność karna

Art. 77 [Odpowiedzialność karna za nieprowadzenie ksiąg rachunkowych i niesporządzanie sprawozdania finansowego]	885
Art. 78 [Odpowiedzialność karna biegłego rewidenta]	890
Art. 79 [Odpowiedzialność karna za inne uchybienia]	893

Rozdział 10

Przepisy szczególne i przejściowe

Art. 80 [Wyłączenia ze stosowania niektórych przepisów]	897
Art. 80a (uchylony)	897
Art. 81 [Dyspozycja do wydania aktów wykonawczych].	897
Art. 82 [Możliwość wydania aktów wykonawczych].	899
Art. 83 [Wzorcowe plany kont]	899

Rozdział 11

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy końcowe

Art. 84 (pominięty)	901
Art. 85 [Zmiany w innych niż ustawa przepisach]	901
Art. 86 [Wejście w życie ustawy]	902

Załączniki

Załącznik nr 1	905
Załącznik nr 2	923
Załącznik nr 3	933
Wykaz aktów prawnych	945
Indeks rzeczowy	951